

prima instanță: L. Barbos
instanța de apel: A. Bostan, V. Negru, A. Pahopol

dosarul nr. 3ra-226/18

Î N C H E I E R E

21 martie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul Valeriu Doagă

Judecătorii

Iurie Bejenaru, Mariana Pitic

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de către
Departamentul Trupelor de Carabinieri,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a Cristinei Andriuța
împotriva Departamentului Trupelor de Carabinieri, intervenient accesoriu
Valentin Andriuța cu privire la contestarea actului administrativ, obligarea stabilirii
timpului de muncă parțial în funcția deținută până la survenirea riscului asigurat,
încasarea salariului pentru absența forțată de la lucru și repararea prejudiciului
moral,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 05 decembrie 2017, prin care
a fost respins apelul declarat de către Departamentul Trupelor de Carabinieri și a
fost menținută hotărârea Judecătoriei Centru, municipiul Chișinău din 11 august
2016,

c o n s t a t ă :

La data de 27 ianuarie 2016, Cristina Andriuța a depus cerere de chemare în
judecată împotriva Departamentului Trupelor de Carabinieri cu privire la obligarea
stabilirii timpului de muncă parțial cu păstrarea indemnizației pentru îngrijirea
copilului, încasarea salariului pentru absența forțată de la lucru și repararea
prejudiciul moral.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că, începând cu anul 2009 a fost
angajată în cadrul Departamentului Trupelor de Carabinieri, pe parcursul activității
deținând mai multe funcții.

Menționează că, în legătură cu nașterea fiului, prin ordinul șefului statului
major al Unității Militare 1001 a Departamentului Trupelor de Carabinieri N.
Stamati nr. 183 din 24 septembrie 2014 i s-a acordat concediul pentru îngrijirea
copilului până la vârsta de 3 ani, începând cu 20 septembrie 2014 până la 15 iunie
2017, fiindu-i stabilită, calculată și achitată lunar indemnizația pentru îngrijirea
copilului de la locul de muncă.

Invocă că, în perioada aflării în concediul pentru îngrijirea copilului, la 07 decembrie 2015, s-a adresat la Departamentul Trupelor de Carabinieri cu cerere, prin care a solicitat în temeiul art. 97 din Codul muncii și art. 18 al Legii cu privire la indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale nr. 289 din 22 iulie 2004, stabilirea începând cu 01 februarie 2016 a zilei de muncă parțiale cu păstrarea indemnizației pentru îngrijirea copilului, însă prin răspunsul pârâtului nr. 1/2-A83/15 din 28 decembrie 2015 aceasta a fost respinsă.

Consideră că, beneficiază de dreptul de a i se stabili timpul de muncă parțial, conform legislației muncii, deoarece Legea nr. 162 din 22 iulie 2005 cu privire la statutul militarilor nu prevede careva restricții în acest sens.

Relevă că, în calitate de funcționar public cu statut special nu își poate exercita dreptul de a activa prin cumul, iar angajatorul îi încalcă dreptul de a-i fi stabilită ziua de muncă parțială cu păstrarea indemnizației pentru îngrijirea copilului, din care motiv pârâtul urmează să-i achite salariul pentru absența forțată de la lucru.

Susține că, prin acțiunile ilegale ale pârâtului a fost prejudiciată moral și discriminată în raport cu alți cetățeni.

Solicită obligarea Departamentului Trupelor de Carabinieri să-i stabilească începând cu data de 01 februarie 2016 timpul de muncă parțial de 7 ore în funcția deținută până la survenirea riscului asigurat cu păstrarea indemnizației pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 3 ani, încasarea salariului pentru absența forțată de la lucru și repararea prejudiciului moral în mărime de 1 000 lei.

Prin încheierea Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 08 iunie 2016 a fost atras în proces Valentin Andriuța în calitate de intervenient accesoriu.

La data de 29 iulie 2016, Cristina Andriuța a depus cerere de concretizare a pretențiilor, solicitând constatarea ilegalității refuzului Departamentului Trupelor de Carabinieri de a-i stabili ziua de muncă parțială cu păstrarea indemnizației pentru îngrijirea copilului, obligarea stabilirii începând cu 01 februarie 2016 a timpului de muncă parțial de 7 ore în funcția deținută până la survenirea riscului asigurat cu păstrarea indemnizației pentru îngrijirea copilului până la împlinirea vârstei de 3 ani, încasarea salariului pentru absența forțată de la lucru în mărime de 36 495 lei și repararea prejudiciului moral în mărime de 1 000 lei.

Prin hotărârea Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 11 august 2016 a fost admisă parțial acțiunea, a fost recunoscut ilegal răspunsul Departamentului Trupelor de Carabinieri nr. 1/2-A83/15 din 28 decembrie 2015, a fost obligat Departamentul Trupelor de Carabinieri să-i stabilească Cristinei Andriuța începând cu 01 februarie 2016 timpul de muncă parțial de 7 ore în funcția deținută până la survenirea riscului asigurat cu păstrarea indemnizației pentru concediul parțial plătit pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 3 ani și au fost încasate de la Departamentul Trupelor de Carabinieri în beneficiul Cristinei Andriuța salariul pentru absența forțată de la lucru calculat pentru 7 ore de muncă pentru perioada 01 februarie 2016 până la 11 august 2016. În rest acțiunea a fost respinsă.

Prima instanță și-a argumentat concluzia prin faptul că, reclamanta deține un statut special și, anume, statutul de militar, iar drepturile și obligațiile acesteia sunt reglementate de Legea nr. 162 din 22 iulie 2005 cu privire la statutul militarilor, precum și de prevederile Codului muncii în măsura în care nu sunt reglementate de legislația specială.

Prima instanță a reiterat că în speță, nu se constată existența unei restricții sau interdicții referitor la dreptul salariatului cu statut special (militar) de a beneficia de timp de muncă parțial, făcând trimitere la prevederile art. 36 al Legii nr. 162 din 22 iulie 2005 cu privire la statutul militarilor. Astfel, cu referire la prevederile art. 97 din Codul muncii, angajatorul este obligat și nicidecum în drept de a stabili ziua de muncă sau săptămâna de muncă parțială.

Admițând cerința de încasare a salariului pentru absența forțată de la lucru, prima instanță a reiterat că, pârâtul prin refuzul de a stabili ziua de muncă parțială a privat reclamanta de posibilitatea de a munci începând cu ziua de 01 februarie 2016 - zi din care reclamanta a solicitat de a reveni la serviciu în condițiile timpului parțial de muncă, făcând trimitere la prevederile art. 329 alin. (1) și 330 alin. (1) din Codul muncii.

Respingând cerința cu privire la repararea prejudiciului moral prima instanță a reiterat că, reclamanta nu a prezentat probe prin care să confirme că i-a fost cauzat un prejudiciu, mai mult, aceasta nu a indicat care drepturi nepatrimoniale i-au fost încălcate și nu a argumentat prin ce s-au manifestat acțiunile sau inacțiunile pârâtului, iar constatarea ilegalității răspunsului pârâtului și obligarea stabilirii timpului de muncă parțial cu compensarea salariului pentru absența forțată de la lucru este o satisfacție echitabilă.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 07 martie 2017 a fost admis apelul declarat de Departamentul Trupelor de Carabinieri, a fost casată hotărârea primei instanțe și a fost emisă o nouă hotărâre, prin care acțiunea a fost respinsă.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 26 iulie 2017 au fost admise recursurile declarate de Cristina Andriuța și Valentin Andriuța, a fost casată decizia instanței de apel cu restituirea cauzei spre rejudecare în instanța de apel în alt complet de judecată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 05 decembrie 2017 a fost respins apelul declarat de Departamentul Trupelor de Carabinieri și a fost menținută hotărârea primei instanțe.

La data de 22 decembrie 2017, Departamentul Trupelor de Carabinieri a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri cu privire la respingerea acțiunii.

În motivarea recursului a indicat că, decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe sunt ilegale, deoarece au fost emise cu încălcarea normele de drept material și, anume, a fost aplicată o lege care nu trebuia să fie aplicată, a fost interpretată în mod eronat legea, au fost apreciate arbitrar probele și nu au fost constatate și elucidate pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei.

Menționează că, intimata odată cu depunerea cererii privind stabilirea timpului parțial de muncă, nu a obiectat în privința ordinului nr. 183 din 24 septembrie 2014, prin care a fost trecută la dispoziția comandantului pentru perioada de îngrijire a copilului în vârstă de până la 3 ani și nici nu a solicitat revizuirea acestuia, or, ordinul enunțat este indisolubil legat de cerințele intimatei, producând efecte juridice pentru ambele părți ale raportului juridic.

Invocă că, reieșind din prevederile art. 1, 9 lit. a), e) și art. 10 ale Legii nr. 806 din 12 decembrie 1991 cu privire la trupele de carabinieri și pct. 11 subpct. 12 din Regulamentul privind organizarea și funcționarea Ministerului Afacerilor Interne, structurii și efectivului limită ale aparatului central al acestuia, aprobat prin Hotărârea Guvernului RM nr. 778 din 27 noiembrie 2009, cererea privind stabilirea timpului parțial de muncă urma să fie adresată Ministerului Afacerilor Interne, dar nu comandantului Trupelor de Carabinieri, deoarece ultimul nu are atribuții în partea ce ține de managementul de personal.

Sușține că, cererea prealabilă depusă de intimată nu întrunește condițiile obligatorii de fond prevăzute în art. 10 alin. (1) al Legii nr. 190 din 19 iulie 1994 cu privire la petiționare, însă instanțele de judecată nu au luat în considerație acest fapt, încălcând ordinea publică reglementată prin acte legislative.

Relevă că, intimata prin cererea prealabilă solicitând stabilirea timpului parțial de muncă în temeiul art. 97 din Codul muncii, nu a specificat în baza cărui alineat al articolului își întemeiază pretenția, or, instituția petiționată nu este obligată să satisfacă cerințele persoanei dacă aceasta nu argumentează și nu probează solicitările.

Mai mult ca atât, intimata nu a probat faptul că, se află în perioada de sarcină, element indispensabil pentru angajator, pentru stabilirea timpului de muncă parțial sau că ar avea în grija sa copil cu vârsta de până la 14 ani.

Consideră că, instanța de apel a aplicat în mod eronat prevederile art. 97 din Codul muncii, deoarece în conformitate cu prevederile art. 16 al Legii cu privire la trupele de carabinieri (trupele interne) ale Ministerului Afacerilor Interne, asupra militarilor trupelor de carabinieri se extinde și produce efecte juridice doar legislația militară, care nu prevede acordarea timpului parțial de muncă.

În acest sens, invocă că, prevederile pct. 131 din Regulamentul cu privire la modul de îndeplinire a serviciului militar în Forțele Armate, aprobat prin Hotărârea Guvernului RM nr. 941 din 17 august 2006, stipulează expres că, până la expirarea termenului concediului parțial plătit pentru îngrijirea copilului până la împlinirea vârstei de 3 ani și concediului suplimentar neplătit pentru îngrijirea copilului în vârstă de la 3 la 6 ani, militarul prin contract are dreptul să-și reia integral activitatea, depunând raport pe numele comandantului (șefului) unității (instituției) militare.

Mai invocă că, în fișa de post, timpul de muncă parțial nu este prevăzut, indicându-se expres că, regimul de muncă este de 40 ore pe săptămână, 8 ore pe zi, prevederi, în privința cărora intimata nu a obiectat, ceea ce prezumă că a acceptat în mod tacit efectele juridice pe care actele juridice le vor produce din momentul intrării în vigoare.

Menționează că, la soluționarea cauzei instanțele de judecată urmau să aplice prevederile Legii cu privire la statutul militarilor și nu a Codului muncii.

Sușține că, în speță, stabilirea timpului parțial de muncă este imposibilă, deoarece intimata s-a aflat în afara funcției, situație diferită față de cea pe care o prevede norma legală a Codului muncii și care dă naștere la efecte juridice la fel de diferite, or, în situația normei generale, în perioada de îngrijire a copilului, salariatul civil nu se află în afara funcției, locul de muncă al acestuia fiind păstrat.

Atenționează că, intimata a solicitat stabilirea timpului de muncă parțial, însă conform certificatului nr. 125 din 30 noiembrie 2016, aceasta este angajată în rândurile Poliției de Frontieră, nefiindu-i stabilit timp de muncă parțial, și nici nu beneficiază de indemnizație de creștere a copilului, circumstanță pe care instanțele de judecată nu au luat-o în considerație.

Invocă că, în speță, nu sunt aplicabile prevederile Legii nr. 289 din 22 iulie 2004 cu privire la indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale, deoarece obiectul litigiului este refuzul autorității de a stabili timpul de muncă parțial și nu păstrarea indemnizației.

Mai invocă că, instanța de judecată nu poate discuta conținutul unui răspuns la o cerere adresată unei autorități publice, deoarece petiționarul nu poate să pretindă ca răspunsul la cerere să fie dat conform propriei sale formulări sau într-un anumit sens după dorința personală, stabilirea răspunsului este atributul exclusiv al autorității publice competente.

Sușține că, instanța de apel a examinat superficial cauza, făcând trimitere direct la soluția dată de către instanța ierarhic superioară, fapt care este inadmisibil conform prevederilor Codului de procedură civilă.

În acest context, concluzionează că, timpul de muncă parțial nu este admis într-o unitate militară, care conform legii, contribuie permanent la menținerea și asigurarea ordinii de drept (circumstanțe din care se deduce programul de muncă 24/24h), or, pentru asigurarea îndeplinirii măsurilor de menținere a unității (subunității) militare în starea de pregătire permanentă în vederea luptei este necesar un program de muncă deplin, mai mult ca atât, timpul de muncă de 7 ore solicitat de intimată nu coincide cu realitățile de fapt, or, diferența de ore lucrate în speță, este de 1 oră, astfel, rezultă că, intimata are ca scop satisfacerea unor interese personale.

Consideră eronată concluzia instanțelor de judecată precum că, intimata a fost privată ilegal de dreptul la muncă, deoarece angajatorul doar a protejat relațiile sale interne, iar dacă ar fi derogat de la acestea, ar fi afectat întreaga activitate de muncă a militarilor, mai mult, într-o unitate militară, care trebuie să fie mereu în stare de luptă, este inacceptabil timpul de muncă parțial, or, în caz contrar, s-ar pune în pericol starea de luptă a acesteia.

Sușține că, instanțele de judecată nu au concretizat circumstanțele în care Departamentul Trupelor de carabinieri a privat intimata de dreptul la muncă, nu au stabilit esența încălcării și toate aspectele ce se referă la imposibilitatea stabilirii timpului de muncă parțial.

Prin referința depusă la data de 02 martie 2018 Cristina Andriuța a solicitat declararea recursului ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul a fost depus în termen, or, din materialele cauzei nu poate fi stabilită cu certitudine momentul comunicării deciziei contestate pentru a determina respectarea termenului de declarare a recursului.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) pricina a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) pricina a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea pricinii au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu și în toate cazurile.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4);

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul declarat de către Departamentul Trupelor de Carabinieri, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Prin urmare, argumentele invocate în recurs nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se numai legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Totodată, completul Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că, conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Purcell contra Irlandei, 16 aprilie 1991), pe când în recursul declarat de către Departamentul Trupelor de Carabinieri, asemenea aspecte nu se regăsesc.

Astfel, din considerentele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul Departamentului Trupelor de Carabinieri, ca inadmisibil.

În conformitate cu art. art. 269-270, 431 alin. (2), 433 lit. a), art. 440 alin. (1) CPC, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e:

Recursul declarat de către Departamentul Trupelor de Carabinieri se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul
judecătorii

Valeriu Doagă

Iurie Bejenaru

Mariana Pitic